

LÄNSSTYRELSEN

Västerbottens län
Länsantikvarie
K Eriksson

BESLUT

1984-01-30

11.392-688-79

Rek + mb

Anna Sofia Borgström

Ombud
Tinge Sandström
Backenvägen 126
902 51 UMEÅ

Byggnadsminnesförklaring av huvudbyggnaden, den s k Angården, på fastigheten stä 277 i Backen, Umeå socken och kommun, Västerbottens län

(5 bilagor)

Fråga om byggnadsminnesförklaring av huvudbyggnaden (Angården) samt flygelbyggnaden och ladugårdsbyggnaden på Er tillhöriga fastigheten stä 277 (tidigare Västerhiske 6:2) har väckts den 3 april 1979.

Under utredningens gång har det visat sig att flygelbyggnaden och ladugårdsbyggnaden inte uppfyller villkoren för en byggnadsminnesförklaring. Ärendet rör därför numera bara huvudbyggnaden, den s k Angården (Erlandstorp).

Byggnaden ligger utanför fastställd stadsplan frånsett nordvästra hörnet, som ligger på gatumark. Byggnadsnämnden har genom beslut den 14 december 1981 förklarat att den för sin del inte motsätter sig en upprustning och ett bevarande av Angården på nuvarande plats och att nämnden också är beredd att ändra på gällande stadsplan för att möjliggöra bevarande.

Riksantikvarieämbetet delar länsantikvariens uppfattning om byggnadens kulturhistoriska värde och anser att en byggnadsminnesförklaring är väl motiverad.

Länsstyrelsen har överlagt med Er i ärendet och om de skyddsföreskrifter som bör gälla. Ni har därefter genom länsstyrelsens beslut den 25 mars 1983 förelagts att inom två månader anmäla Era eventuella ersättningsanspråk (5 och 9 §§ byggnadsminneslagen, senaste lydelse SFS 1976:440). Sådan anmälan har inte inkommit.

Angården uppfördes av lantränmästare Per Forsell år 1791. Efter Forsells tid övergick Angården i prosten Olof Hambræus ägo. En omfattande förändring av interiören genomfördes 1825 efter ritningar av komminister J A Linder i Backen. Likaså skedde en upprustning omkring 1840, då gården ägdes av häradshövding J D Helleday. Då fick huvudbyggnaden bl a sin yttre brädfodring.

Byggnaden är byggd i en våning med oinredd vindsvåning under det stora mansardtaket. I det inre finns såväl snickerier som andra fasta inredningsdetaljer bevarade, såväl från 1790-talet som från ombyggnaderna 1825 och ca 1840. Sju kakelugnar finns även bevarade, bl a två av 1700-talstyp.

Vindsvåningens takstolskonstruktion är ett timmermansarbete av hög klass.

./. Angårdens historia och utseende framgår närmare av bifogad beskrivning.

Angården är ett exempel på en ämbetsmannabostad från 1700-talets slut. Den har i stort bevarat sitt utseende och utformning från de äldsta perioderna i sin historia. Den bevarar egenarten hos gången tids byggnadsskick och är med hänsyn därtill att anse som synnerligen märklig.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 1 § byggnadsminneslagen huvudbyggnaden Angården för byggnadsminne.

Följande skyddsföreskrifter skall gälla enligt 2 § samma lag.

Skyddade delar

- Byggnaden får inte rivas eller flyttas.
- Byggnaden får inte till det yttre byggas om eller förändras. Brokvisten mot norr får avlägsnas och entrépartiet på södra sidan återställas till ursprungligt utseende.
- Rumsindelning och stomme får inte förändras. Likaså skall äldre fast inredning bevaras.

Underhåll

- Förekommande vård och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Samråd skall ske med länsstyrelsen.

Länsstyrelsen kan ge tillstånd till ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skyddsföreskrifter om det måste ske för att byggnaden skall vara till nytta eller om eljest särskilda skäl föreligger.

Länsstyrelsen erinrar vidare om bestämmelsen i 50 § byggnadsstadgan att det åligger fastighetsägare att underhålla sina byggnader.

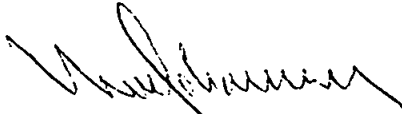
1984-01-30

11.392-688-79

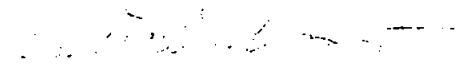
Enligt 14 § tredje stycket lagen om byggnadsminnen gäller detta beslut omedelbart, även om det överklagas.

./. Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten, se bilaga.

I detta ärende har länsstyrelsens styrelse beslutat.

Sven Johansson

Karin Eriksson

Bilagor

Byggnadsbeskrivning (bil 1)
Situationsplan (" 2)
Uppmättningsritning (" 3)
Fotografier (" 4)
Besvärshänvisning (" 5)

Kopia till

Anna Sofia Borgström, Angården, Västerhiske, 902 51 UMEÅ, rek + mb
Martin Borgström, Angården, Västerhiske, 902 51 UMEÅ
Bo Sundin, Kungsgatan 77, 902 45 UMEÅ, rek + mb
Curt Andersson, Västerhiske, 902 51 UMEÅ, rek + mb
kommunstyrelsen, rek + mb
byggnadsnämnden, rek
riksantikvarieämbetet och statens historiska museer för ev över-
klagande (3 ex), delgivningskvitto
Västerbottens museum
kulturnämnden
planenheten
länsantikvarien
kammarrätten i Sundsvall för lagakraftbevis
inskrivningsmyndigheten, rek (efter laga kraft)
fastighetsregistermyndigheten, rek (efter laga kraft)
riksantikvarieämbetet, byggnadsminnesregistret (efter laga kraft)
Västerbottens museum (efter laga kraft)
handlingarna + besvärshänvisning

Angården (Erlandstorp), huvudbyggnad på fastigheten
Västerhiske 6:2, Umeå kommun

Historia

Gårdsplatsen bebyggdes för första gången troligen på 1760-talet av dåvarande ägaren överstelöjtnant Erland Lagerbohm, efter vilken gården länge bar namnet Erlandstorp. Den nuvarande huvudbyggnaden uppfördes av lantmästare Per Forsell år 1791. Även den västra gårdsflygeln tillkom under samma ägares tid, men har senare påbyggts och tillbyggt. Dess utseende i dag är dock väl bevarat från 1800-talets andra hälft.

Efter Forsells död övergick Angården i prosten Olof Hambraeus ägo. Åren 1817-1833 kom den således att fungera som prästgård. En omfattande förändring av interiören genomfördes 1825 efter ritningar av komminister J A Linder i Backen. Likaså skedde en upprustning omkring 1840, då gården ägdes av häradshövding J D Helleday. Då fick huvudbyggnaden bl a sin yttre brädfodring. Från 1860-talet har gården ägts av bönder, som varit mest intresserade av fastighetens betydande jordbruksarealer. Huvudbyggnaden stod då delvis tom, delvis hyrdes den ut.

Under perioden 1904-1912 användes huset till småskoleseminarium. Därefter drevs kaférestaurang fram till på 1940-talet. I detta sammanhang togs en utgång med brokvist upp mot landsvägen. De senaste decennierna har byggnaden fungerat som lager - lastbryggan på sydsidan byggdes då upp.

Beskrivning (se även fotografier och planritningar)

Huvudbyggnaden är byggd i en våning med en oinredd vindsvåning under det stora mansardtaket. Huset är timrat och vilar på en sockel av natursten. Fasaderna är inklädda med stående panel, gulmålad med vita breda knutlådor. Fönstren har mittpost med två lufter om tre rutor. Sex blindfönster är målade i fasaden med svartmålade rutor och gröna spröjsar. Portalen och en äldre ytterdörr med speglar döljs nu av en ny bräddörr. Taket är brutet och valmat och täckt med tvåkupigt rött tegel. Skorstenarna är nedtagna.

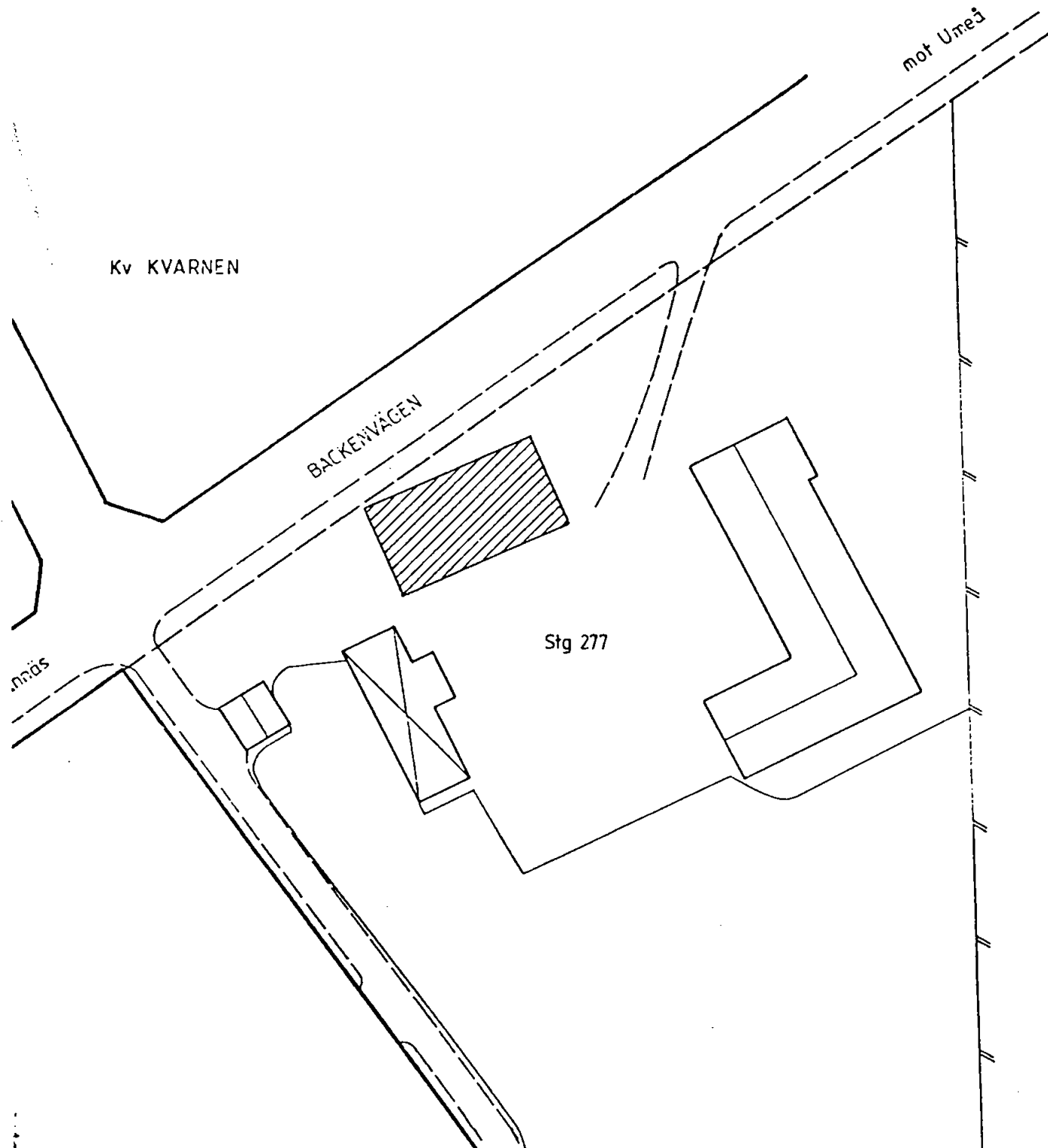
I det inre finns såväl snickerier som andra fasta inredningsdetaljer bevarade, såväl från 1790-talet som från ombyggnaderna 1825 och ca 1840. Detta gäller bl a golv, socklar, dörr- och fönsterfoder samt taklister. Sju kakelugnar finns även bevarade, bl a två av 1700-talstyp med blått mönster på vit botten.

Vindsvåningens takstolskonstruktion är ett timmermansarbete av hög klass. Vindsvåningen är helt orörd, möjligen har vindsfönstret senare upptagits. Även den enkla inbyggda vindstrappan är ett 1800-tals element.

Byggnaden är 1981 i mindre gott skick. Vid en kommande upprustning bör ingången mot gatan sättas igen och förstuvkisten där rivs. Likaså måste trappan och lastbryggan till entrén mot gården bytas ut.

(Uppgifter bl a hämtade ur trebetygsuppsats i konstvetenskap av Bo Sundin).

BYGGNADSMINNESFÖRKLARING AV HUVUDBYGGNADEN, DEN S.K.
ANGÅRDEN, PÅ STG 277, UMEÅ KN

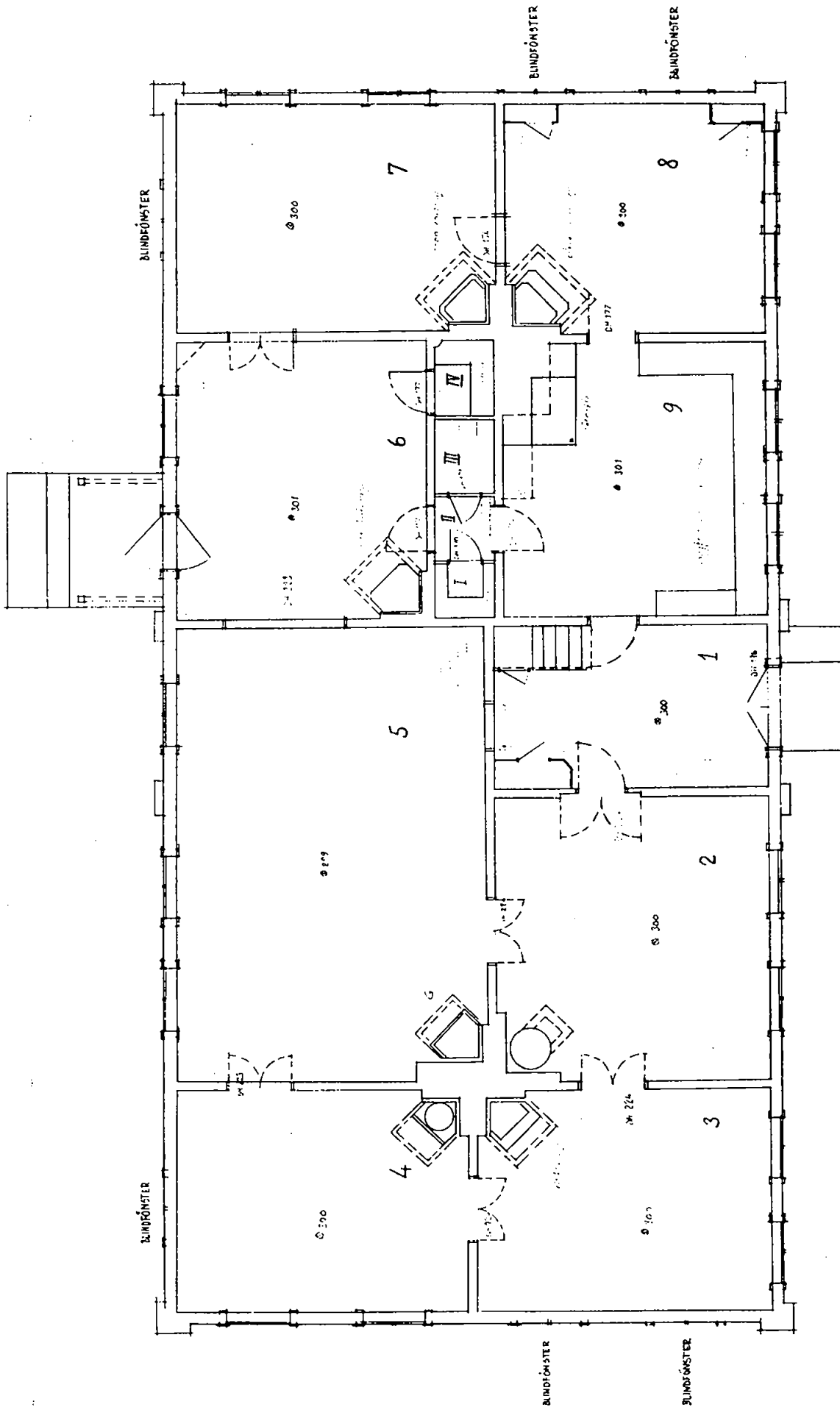
 BYGGNAD SOM ÅTNJUTER SKYDD ENLIGT BYGGNADSMINNESLAGEN

ANGÅRDEN

ÅRSBERG
S. 100
1885
S. 100
1885

Angården (Erlandstorp), huvudbyggnad på fastigheten
Västerhiske 6:2, Umeå kommun

Historia

Gårdsplatsen bebyggdes för första gången troligen på 1760-talet av dåvarande ägaren överstelöjtnant Erland Lagerbohm, efter vilken gården länge bar namnet Erlandstorp. Den nuvarande huvudbyggnaden uppfördes av lant-räntmästare Per Forsell år 1791. Även den västra gårds-flygeln tillkom under samma ägares tid, men har senare påbyggts och tillbyggts. Dess utseende i dag är dock väl bevarat från 1800-talets andra hälft.

Efter Forsells död övergick Angården i prostens Olof Hambræus ägo. Åren 1817-1833 kom den således att fungera som prästgård. En omfattande förändring av interiören genomfördes 1825 efter ritningar av komminister J A Linder i Backen. Likaså skedde en upprustning omkring 1840, då gården ägdes av häradshövding J D Helleday. Då fick huvudbyggnaden bl a sin yttre brädfodring. Från 1860-talet har gården ägts av bönder, som varit mest intresserade av fastighetens betydande jordbruksarealer. Huvudbyggnaden stod då delvis tom, delvis hyrdes den ut.

Under perioden 1904-1912 användes huset till småskoleseminarium. Därefter drevs kaférestaurang fram till på 1940-talet. I detta sammanhang togs en utgång med brokvist upp mot landsvägen. De senaste decennierna har byggnaden fungerat som lager - lastbryggan på sydsidan byggdes då upp.

Beskrivning (se även fotografier och planritningar)

Huvudbyggnaden är byggd i en våning med en oinredd vindsvåning under det stora mansardtaket. Huset är timrat och vilar på en sockel av natursten. Fasaderna är inklädda med stående panel, gulmålad med vita breda knutlådor. Fönstren har mittpost med två lufter om tre rutor. Sex blindfönster är målade i fasaden med svartmålade rutor och gröna spröjsar. Portalen och en äldre ytterdörr med speglar döljs nu av en ny bräddörr. Taket är brutet och valmat och täckt med tvåkupigt rött tegel. Skorstenarna är nedtagna.

1984-01-30

11.392-688-79

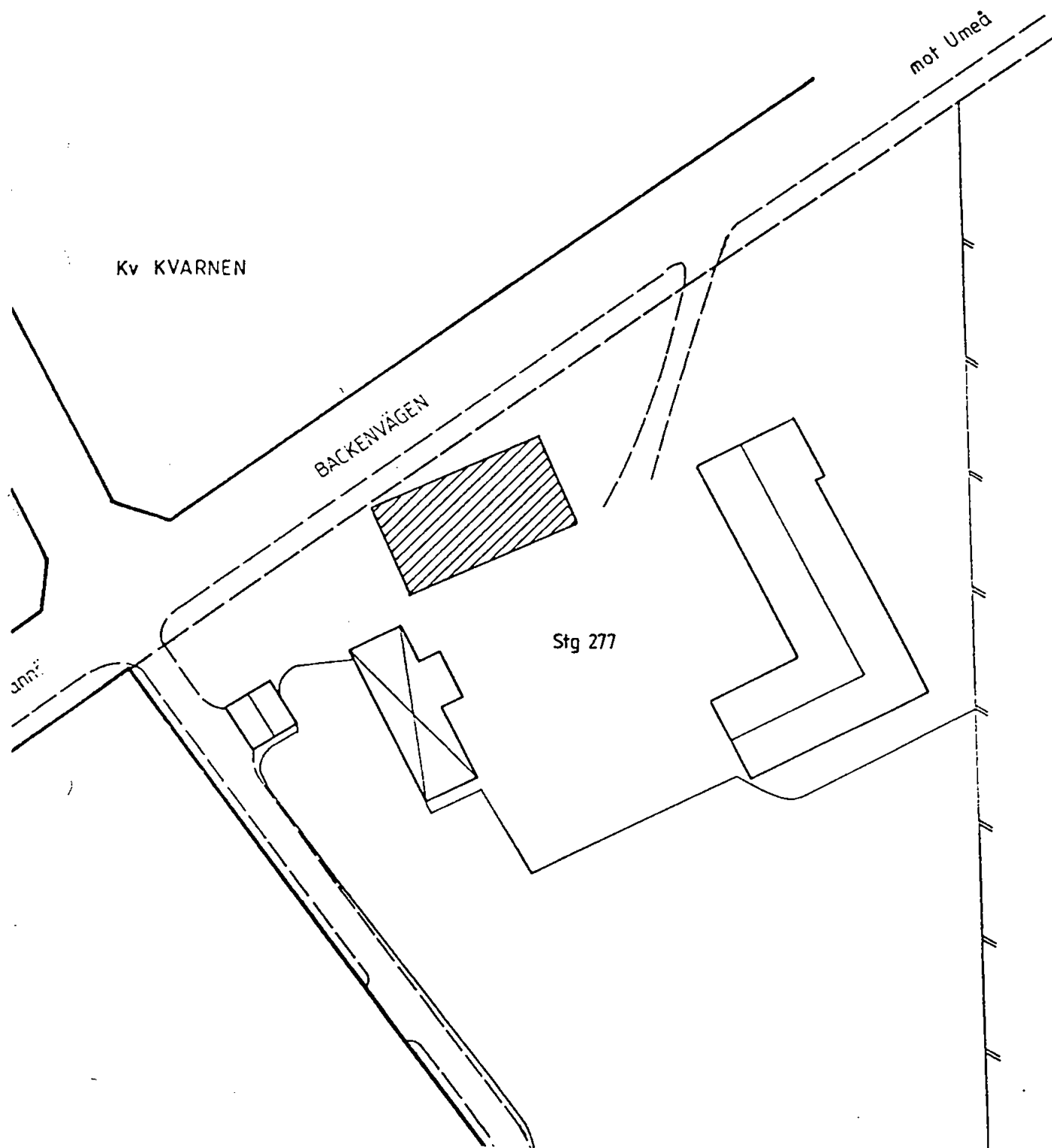
I det inre finns såväl snickerier som andra fasta inredningsdetaljer bevarade, såväl från 1790-talet som från ombyggnaderna 1825 och ca 1840. Detta gäller bl a golv, socklar, dörr- och fönsterfoder samt taklister. Sju kakelugnar finns även bevarade, bl a två av 1700-talstyp med blått mönster på vit botten.

Vindsvåningens takstolskonstruktion är ett timmermansarbete av hög klass. Vindsvåningen är helt orörd, möjligen har vindsfönstret senare upptagits. Även den enkla inbyggda vindstrappan är ett 1800-tals element.

Byggnaden är 1981 i mindre gott skick. Vid en kommande upprustning bör ingången mot gatan sättas igen och förstuvkivsten där rivs. Likaså måste trappan och lastbryggan till entrén mot gården bytas ut.

(Uppgifter bl a hämtade ur trebetygsuppsats i konstvetenskap av Bo Sundin).

BYGGNADSMINNESFÖRKLARING AV HUVUDBYGGNADEN, DEN S.K.
ANGÅRDEN, PÅ STG 277, UMEÅ KN

 BYGGNAD SOM ÅTNJUTER SKYDD ENLIGT BYGGNADSMINNESLAGEN

